

تَبَدُّل؛ ثمره مهرورزی به امام محمد تقی (ع)/ برکت وجود جوادالائمه

هر کسی دوست دارد که خدا را ملاقات کند در حالی که ترفیع درجه داشته باشد و سیئاتش تبدیل به حسنات شده باشد، نسبت به جواد الائمه مهرورزی کند.

هر کسی دوست دارد که خدا را ملاقات کند در حالی که ترفیع درجه داشته باشد و سیئاتش تبدیل به حسنات شده باشد، نسبت به جواد الائمه مهرورزی کند.

حضرت امام جواد(ع) در دهم ماه رجب سال ۱۹۵ هـ. ق در شهر مدینه دیده به جهان گشود. امام جواد(ع) پیشوای نهم شیعیان در سال ۲۰۳ هـ. ق پس از شهادت پدر بزرگوارش امام رضا(ع) در سن هشت سالگی، به تصریح پیشوایان گذشته و با تعیین امام رضا(ع) عهده دار امامت شد.

امامت امام جواد در خردسالی برای بسیاری از شیعیان عجیب به نظر می رسید و حتی موجب تردید عده ای گردیده بود. این مسئله در آن عصر، از جنجالی ترین مسائل روز بود.

امامت امام جواد در خردسالی برای بسیاری از شیعیان عجیب به نظر می رسید و حتی موجب تردید عده ای گردیده بود. این مسئله در آن عصر، از جنجالی ترین مسائل روز بود. حضرت رضا(ع) قبل از امامت امام جواد به بیان پاسخ این سؤال می پرداختند. عده ای در مورد امامت حضرت جواد در خردسالی، از حضرت رضا سؤال کردند، حضرت به آن ها که به قرآن معتقد بودند، ماجرای نبوت حضرت عیسی(ع) را در خردسالی به عنوان شاهد ذکر کرد.

خیرانی می گوید: پدرم گفت در خراسان، در محضر حضرت رضا بودم، شخصی پرسید: «اگر برای شما پیشامدی رخ داد، پس از شما امام مردم کیست؟» امام فرمود: «پسرم ابوجعفر (حضرت جواد) است». گویی پرسش کننده از شنیدن این پاسخ - از این رو که حضرت جواد کودک بود و حدود هفت سال داشت - قانع نشد، حضرت رضا به او فرمود: «خداوند حضرت عیسی(ع) را در کم تر از سنّ ابوجعفر (حضرت جواد) به عنوان پیامبر شریعت تازه ای برگزید. بنابراین، چه مانعی دارد که خدا ابوجعفر را در خردسالی به امامت برساند».

در آیه ۲۰ سوره مریم به این مطلب تصریح شده که حضرت عیسی در گهواره با بیان گویا چنین گفت: «إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِي الْكِتَابَ وَ جَعَلَنِي نَبِيًّا؛ بنده خدایم، او کتاب آسمانی به من عنایت فرموده و مرا پیامبر قرار داده است.»

چه مانعی دارد خداوند با قدرت و حکمت مطلقه ای که دارد، بر اساس مصالحی، شخصی را در خردسالی به مقام نبوت یا امامت برساند، چنان که مطابق قرآن، خداوند حضرت عیسی و یحیی(ع) را در دوران کودکی به مقام نبوت رسانید چه مانعی دارد خداوند با قدرت و حکمت مطلقه ای که دارد، بر اساس مصالحی، شخصی را در خردسالی به مقام نبوت یا امامت برساند، چنان که مطابق قرآن، خداوند حضرت عیسی و یحیی(ع) را در دوران کودکی به مقام نبوت رسانید؛ خداوند در مورد یحیی(ع) فرمود: «يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَ آتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا؛ ای یحیی! کتاب (خدا) را با قوت بگیر، فرمان نبوت را در کودکی به او دادیم».

امام جواد برای یکی از یاران خود به نام علی بن اسباط، به همین آیه استدلال کرد، و پس از ذکر آیه فرمود: «خداوند کاری را که در امامت کرده؛ همانند کاری است که در نبوت کرده، همان گونه که ممکن است خداوند حکمت را در چهل سالگی به انسانی بدهد، ممکن است که حکمت را در کودکی به انسانی دیگر عطا فرماید».

برای بررسی بیشتر این موضوع به سراغ حجت الاسلام محمدباقر علوی تهرانی رفتیم. این کارشناس دینی **در گفتگو با مهر** ضمن تبیین ابعاد از زندگی امام جواد(ع) به سؤالاتی در مورد امامت آن حضرت در سن خردسالی پاسخ گفت.

برکت وجود حضرت امام جواد(ع)
وقتی امام جواد به دنیا آمدند، امام رضا فرمودند این مولود کسی است که مولودی بابرکت تر از او برای شیعه ما، به دنیا نیامده است

حجت الاسلام علوی تهرانی با بیان حدیثی از امام رضا(ع) گفت: وقتی امام جواد به دنیا آمدند، امام رضا فرمودند: «این مولود کسی است که مولودی بابرکت تر از او برای شیعه ما، به دنیا نیامده است.»

وی در ادامه با طرح این پرسش که چرا ولادت امام جواد(ع) این همه برکت داشت؟ مگر چه اتفاقی افتاده بود؟ گفت: حضرت امام رضا از ۲۵ سالگی امامت شیعیان را عهده دار شدند. خداوند تا سن ۴۷ سالگی به ایشان فرزندی عطا نکرد.

یعنی ۱۲ سال با این مشکل روبرو بودند که دشمنان در مقابل ایشان می گفتند «ما از پیامبر حدیث داریم که امامان شیعه ۱۲ نفرند که ۹ نفر آنها از نسل حسین بن علی هستند. ما چگونه امامت تو را قبول کنیم در حالیکه فرزند نداری؟»

یکی از دلایلی که امام را غریب می نامند، شاید همین باشد.

وی ادامه داد: شرایط محیطی باعث شده بود امامت حضرت و تداوم امامت زیر سوال برود. یکی از نشانه های امام این است که پسری داشته باشد تا امام شود و حدیث پیامبر محقق شود. وجود حضرت جواد الائمه، امامت پدر را ثابت، تداوم امامت را برای تشیع تضمین، و اعتقاد شیعیان زمان را محکم کردند. به همین دلیل وقتی ایشان به دنیا آمدند، امام رضا فرمودند مولودی با برکت تر از او به دنیا نیامده است.

ولایت و امامت حضرت جواد (ع) در کودکی
ولایت اهل بیت (ع) تابع شرایط فقهی مانند رشد و بلوغ نیست چون قابل قیاس با موارد دیگر ولایت (ولایت پدر بر فرزند و ...) نیست.

علوی تهرانی با بیان اینکه امام جواد در سنین کودکی به امامت رسیدند، گفت: ولایت اهل بیت (ع) تابع شرایط فقهی مانند رشد و بلوغ نیست چون قابل قیاس با موارد دیگر ولایت (ولایت پدر بر فرزند و ...) نیست.

وی ادامه داد: ولایت و امامت، منصبی الهی است که خداوند به اقتضاء علم و حکمت، آن را عطا می کند. امام جواد را در

۸ سالگی و امام عصر را در ۵ سالگی ولی و امام قرار می دهد. ویژگیهای این منصب خاص است و وابسته به سن نیست. از خصوصیات منصب امامت، علم و عصمت است که خداوند، به برگزیدگان و خواص بندگان خود اعطا می کند و امام برمی گزیند.

وی افزود: این امر برای برخی انبیاء هم بوده است. در آیه ۱۲ سوره مریم آمده است «يَا يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا» یعنی «ای یحیی! کتاب آسمانی را با قوت بگیر. ما به او در کودکی حکم (نبوت) دادیم». و یا در آیه ۲۹ سوره مریم که در مورد سخن گفتن عیسی در گهواره می فرماید «فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ تُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا، قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي رَحِيمًا» حضرت گفت من بنده ی خدا هستم، او به من کتاب عطا کرد و مرا پیامبر قرار داد.

حجت الاسلام علوی تهرانی گفت: این موارد بیان مقام نبوت در کودکی برای انبیاء است. در جای دیگر در داستان حضرت یوسف به اذن خداوند کودکی به سخن می آید و به پاکدامنی یوسف پیامبر شهادت می دهد در حالی که مقام عصمت هم ندارد. این شهادت به تنهایی یک اعجاز است. آیه ۲۶ سوره یوسف می فرماید «قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِي» عَنْ نَفْسِي؛ وَ شَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا إِنَّ كَانَ قَمِيصُهُ قَدْ مِنْ قَبْلٍ قَصَدْتُ وَ هُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ» یعنی شاهدهی از خاندان زلیخا که مطابق روایت اهل بیت (ع) کودکی در گهواره بوده، به نفع یوسف شهادت داد اگر لباس یوسف از جلو پاره شده، زن راستگو و یوسف دروغگوست و اگر پیراهن یوسف از پشت پاره شده، زن دروغگو و یوسف راستگوست.

تبدیل سیئات به حسنات با عرض ارادت به امام جواد(ع)
این کارشناس دینی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به روایتی در مورد مهرورزی به امام جواد(ع) و آثار آن گفت: راه های از بین بردن گناهان بر اساس منطق قرآن و روایات ۶ وجه است. گاهی گناه به واسطه توبه از بین می رود. گاهی به واسطه غفران و مغفرت الهی، گاهی به واسطه تکفیر، گاهی از راه تمحیص، به واسطه خط که از آن به «خط الذنوب» تعبیر شده و گاهی نیز گناهان به واسطه تبدل از بین می رود.

وی با طرح این سوال که در مقایسه این شش وجه با هم کدامیک بهتر است، گفت: به واسطه هر یک از این شش وجه یک طایفه ای از گناهان از بین می رود و اینکه چه کسانی شامل هر یک از این شش وجه می شوند جداگانه قابل بحث است که موضوع ما نیست.

وی افزود: امتیاز تبدل نسبت به ۵ وجه دیگر این است که شما از طریق آن ۵ وجه دیگر گناه را از بین می برید اما در باب تبدل علاوه بر اینکه گناه از بین می رود و پرونده سفید می شود بجای آن حسنه نوشته می شود. این امتیاز تبدل است.

بیان معصومین این است «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَقَدْ رُفِعَتْ دَرَجَاتُهُ وَبُدِّلَتْ سَيِّئَاتُهُ حَسَنَاتٍ فَلْيَتَوَالَ عَلِيَّ الْجَوَادَ» یعنی هر کسی دوست دارد که خدا را ملاقات کند در حالی که ترفیع درجه داشته باشد و سیئاتش تبدیل به حسنات شده باشد، مهرورزی نسبت به جواد الائمه داشته باشد.

وی ادامه داد: در باب تبدل، گناه از بین می رود و به جای آن حسنه نوشته می شود که در ۵ وجه دیگر اینگونه نیست. اما آیا این امر ممکن است؟ خدا در سوره فرقان آیه ۷۰ می فرماید «إِلَّا مَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا» یعنی «مگر کسانی که توبه کنند و ایمان آورند و عمل صالح انجام دهند، که خداوند گناهان آنان را به حسنات مبدل می کند و خداوند همواره آمرزنده و مهربان بوده است.» پس این امکان وجود دارد.

وی با طرح این سوال که چطور خدا چنین قاعده ای را در زندگی ما قرار داده است؟ گفت: انتهای آیه می فرماید «و كان الله غفوراً رحيماً» چون خدا رحیم است. غفران در کنار رحمت قرار می گیرد و این نتیجه و دلیل تبدل است.

علوی تهرانی ادامه داد: سوال سوم این است که چه کسانی مشمول تبدل می شوند و این تبدل الهی چه کسانی را

فرا می گیرد و ما اگر دارای چه ویژگی هایی باشیم مشمول تبدل الهی می شویم؟

وی افزود: بیان معصومین این است «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَقَدْ رُفِعَتْ دَرَجَاتُهُ وَبُدِّلَتْ سَيِّئَاتُهُ حَسَنَاتٍ فَلْيَتَوَالَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْجَوَادَ» یعنی هر کسی دوست دارد که خدا را ملاقات کند در حالی که ترفیع درجه داشته باشد و

سیئاتش تبدیل به حسنات شده باشد، مهرورزی نسبت به جواد الائمه داشته باشد.

علوی تهرانی گفت: این چه ویژگی در این مولود عظیم الشان اسلام است که سیئات را تبدیل به حسنات می کند و این

اختصاص به امام حسین(ع)، امیرالمومنین و... ندارد. فقط «فلیتوال محمد بن علی الجواد». حال ما چگونه اظهار مودت و

ارادت کنیم تا سیئاتمان تبدیل به حسنات شود راهکاری است که باید هر کس خودش بیابد.